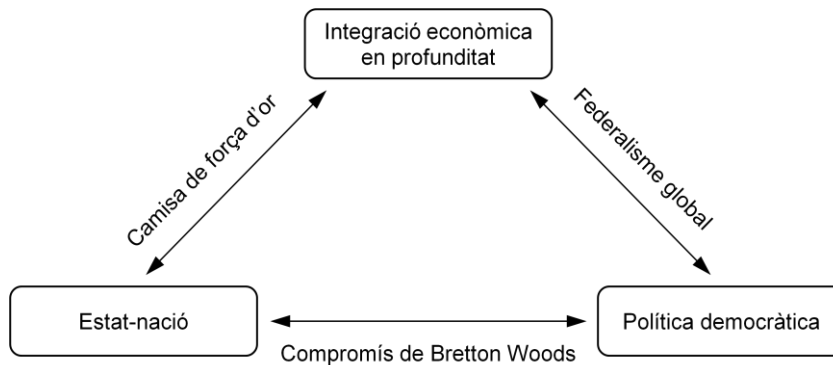

L'inevitable trilema de l'economia mundial.¹

Dani Rodrik

A vegades, algunes idees simples i atrevides ens ajuden a veure amb més claredat una realitat complexa que requereix enfocaments matisats. Jo he formulat un "teorema de la impossibilitat" per a l'economia global que és una cosa com aquesta. Diu que la democràcia, la sobirania nacional i la integració econòmica global són mútuament incompatibles: podem combinar qualsevol s dues de les tres, però mai tenir les tres simultàniament amb plenitud.

Així és com es pot il·lustrar el teorema mitjançant una figura:

Per veure perquè això té sentit, cal adonar-se que la integració econòmica en profunditat requereix que eliminem tots els costos de les transaccions transfrontereres dels negocis i les finances. Els estats-nació són una font fonamental dels costos d'aquestes transaccions. Generen risc sobirà, creen discontinuïtats en les regulacions a una banda i altra de les fronteres, eviten la regulació i supervisió dels intermediaris financers, i promouen la desesperança als prestamistes de darrer recurs. La disfunció del sistema financer global està íntimament lligada amb aquests costos específics de les transaccions.

Aleshores, què hem de fer?

Una opció és anar cap el federalisme global, en el que alineem l'àmbit de la política (democràtica) amb l'àmbit del mercat global. Des d'un punt de vista realista, però, això no es pot donar a escala global. És prou difícil d'aconseguir fins i tot entre països similars amb idiosincràcies semblants, com demostra l'experiència d'Europa.

Una altra opció és mantenir l'estat-nació, però fent que respongui només a l'economia internacional. Seria un estat que cerqués aconseguir la integració econòmica mundial a costa d'altres objectius nacionals. La regla d'or del segle XIX ofereix un exemple històric d'aquest tipus d'estat. El col·lapse de l'experiment de convertibilitat a l'Argentina de la dècada dels 90 del segle passat il·lustra aquesta inherent incompatibilitat amb la democràcia.

Finalment, hem de rebaixar les nostres ambicions respecte a quanta integració econòmica internacional podem (o hauríem de) aconseguir. És a dir, anem a una versió limitada de la globalització, que és el què pretenia el règim de postguerra de Bretton Woods² (amb els seus controls del capital i amb una limitada liberalització dels negocis). Desafortunadament, fou una víctima del seu propi èxit. Hem oblidat el compromís inclòs en aquest sistema, i quina va ser la font del seu èxit.

Per això jo mantinc que qualsevol reforma del sistema econòmic mundial ha d'afrontar aquest trilema. Si volem més globalització, hem de cedir una part de democràcia o alguna part de sobirania nacional. Pretendre que podem tenir les tres simultàniament ens duu a una inestable terra de ningú.

¹ Dani Rodrik's weblog: http://rodrrik.typepad.com/dani_rodriks_weblog/2007/06/the-inescapable.html. Juny 2007.

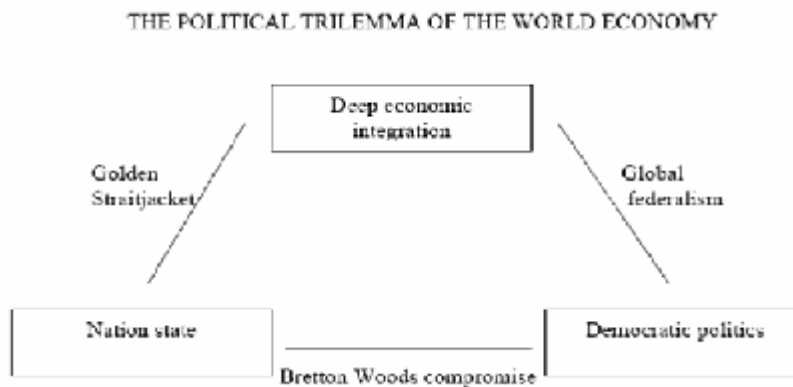
² Els acords de Bretton Woods (New Hampshire, USA) foren presos a la Conferència Monetària i Financera de les Nacions Unides, al juliol de 1944, on assistiren 44 estats aliats. S'estabí el sistema del mateix nom, basat en regles monetaris, comercials i financeres amb l'objectiu de reconstruir el sistema econòmic a la postguerra i que va estar vigent fins a la guerra del Vietnam. Veure Wikipedia: http://en.wikipedia.org/wiki/Bretton_Woods_system o http://ca.wikipedia.org/wiki/Acords_de_Bretton_Woods

The inescapable trilemma of the world economy.

Dani Rodrik

Sometimes simple and bold ideas help us see more clearly a complex reality that requires nuanced approaches. I have an "impossibility theorem" for the global economy that is like that. It says that democracy, national sovereignty and global economic integration are mutually incompatible: we can combine any two of the three, but never have all three simultaneously and in full.

Here is what the theorem looks like in a picture:

To see why this makes sense, note that deep economic integration requires that we eliminate all transaction costs traders and financiers face in their cross-border dealings. Nation-states are a fundamental source of such transaction costs. They generate sovereign risk, create regulatory discontinuities at the border, prevent global regulation and supervision of financial intermediaries, and render a global lender of last resort a hopeless dream. The malfunctioning of the global financial system is intimately linked with these specific transaction costs.

So what do we do?

One option is to go for global federalism, where we align the scope of (democratic) politics with the scope of global markets. Realistically, though, this is something that cannot be done at a global scale. It is pretty difficult to achieve even among a relatively like-minded and similar countries, as the experience of the EU demonstrates.

Another option is maintain the nation state, but to make it responsive only to the needs of the international economy. This would be a state that would pursue global economic integration at the expense of other domestic objectives. The nineteenth century gold standard provides a historical example of this kind of a state. The collapse of the Argentine convertibility experiment of the 1990s provides a contemporary illustration of its inherent incompatibility with democracy.

Finally, we can downgrade our ambitions with respect to how much international economic integration we can (or should) achieve. So we go for a limited version of globalization, which is what the post-war Bretton Woods regime was about (with its capital controls and limited trade liberalization). It has unfortunately become a victim of its own success. We have forgotten the compromise embedded in that system, and which was the source of its success.

So I maintain that any reform of the international economic system must face up to this trilemma. If we want more globalization, we must either give up some democracy or some national sovereignty. Pretending that we can have all three simultaneously leaves us in an unstable no-man's land.
